

dosar nr. 2ra-1539/2019

prima instanță, Judecătoria Strășeni, sediul Central, judecător: (D. Cristian)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău judecători: (V. Clima, A. Malfi, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

04 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Dumitru Mardari
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ion Țurcanu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Vlas
împotriva lui Ion Țurcanu, intervenient accesoriu Direcția Asistența Socială și
Protecție a Familiei Strășeni cu privire la determinarea domiciliului copilului
minor și încasarea pensiei de întreținere, și
cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Ion Țurcan
împotriva Nataliei Vlas cu privire la determinarea domiciliului copilului minor,
obligarea de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor,
împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Ion Țurcanu și s-a menținut hotărârea din
27 iunie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 17 iunie 2016, Natalia Vlas, a depus o cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ion Țurcanu cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și
încasarea pensiei de întreținere.

În motivarea acțiunii, reclamanta Natalia Vlas a indicat că începând cu anul
2010 a început a conviețui împreună cu pârâtul Ion Țurcanu, iar din relația lor, în
anul 2011, s-a născut fiica Xxxxxxxxxxxx.

Reclamanta Natalia Vlas a invocat că la începutul conviețuirii, relațiile între ei
erau destul de bune, însă pe parcursul căsniciei au început a apărea conflicte.
Majoritatea dintre conflicte aveau ca obiect atitudinea reciprocă unul față de altul.
Mai mult ca atât, pârâtul Ion Țurcanu și-a permis și a aplicat violența în câteva
rânduri, inclusiv și în prezența fiicei, dar din considerente ca să nu înrăutățească
relațiile și pentru a păstra familia nu făcea declarații la poliție, însă aceste acte se
repetau, fapt care făcea insuportabilă și imposibilă conviețuirea împreună.

Reclamanta a mai indicat că de mai mult de jumătate de an ei nu mai

conviețuiesc împreună și nu mai duc gospodărie comună, iar copilul lor minor XXXXXXXXXXXX locuiește împreună cu ea și se află la întreținerea ei.

Reclamanta Natalia Vlas a declarat că după despărțire, pârâtul Ion Țurcanu a început a manifesta un comportament agresiv față de ea, iar în ce privește copilul lor minor, și-a permis de câteva ori săl i-a de la grădiniță fără a-i comunica despre aceasta, ca rezultat a doua zi copilul n-a frecventat grădinița, iar în această perioadă pârâtul a influențat copilul din punct de vedere psihologic.

Reclamanta Natalia Vlas a menționat că pârâtul nu contribuie financiar la întreținerea copilului. Chiar atunci, când copilul a fost supus intervenției chirurgicale, ea nu a primit nici o susținere din partea ultimului, fiind nevoită să se adreseze Primăriei din localitate, care a ajutat-o. Or, copilul este, bolnăvicios și necesită îngrijire și supraveghere permanentă, însă în pofida acestui fapt, pârâtul Ion Țurcanu la data de 18 mai 2016 a luat copilul de la grădiniță, fără a o înștiința și refuză să-i ofere întrevederea cu copilul, nu-l duce la grădiniță și nu-i permite să i-a copilul acasă, iar acest lucru face copilul să nu dispună de haine și medicamentele necesare.

Reclamanta Natalia Vlas a solicitat admiterea acțiunii, stabilirea domiciliului copilului minor XXXXXXXXXXXX, născută la 19 ianuarie 2011, cu reclamanta Natalia Vlas și încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor XXXXXXXXXXXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și alte venituri lunare până la atingerea de către copil a majoratului.

La 03 august 2016, pârâtul Ion Țurcanu a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva Nataliei Vlas, intervenienți accesorii, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Rîșcani, mun. Chișinău, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Strășeni, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și obligarea acesteia de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor.

În motivarea acțiunii reconvenționale, pârâtul Ion Țurcanu a indicat că la moment copilul minor se află cu mama, care nu-și îndeplinește corespunzător obligațiunile părintești față de copil, neavând un domiciliu permanent, locuind la concubinul său, care locuiește în or. Strășeni, și nu contribuie la educația intelectuală și spirituală a copilului minor.

Reclamantul Ion Țurcanu a remarcat că copilul este abuzat în drepturile sale, este adesea bătută, iar mama nu poartă răspundere pentru dezvoltarea copilului, nu asigură copilului o frecvență reușită și satisfăcătoare bună a grădiniței de copii, avînd condiții de trai umiltoare, care nu corespund unor condiții de trai adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului, or, mama copilului nu manifestă față de minoră atenție și grijă părintească.

Reclamantul Ion Țurcanu a menționat că Natalia Vlas concubinează cu un alt bărbat, din căsnicia cărora au mai rezultat alți copii minori și locuiesc într-un spațiu unde aceasta se simte stingherită, ofensată și adesea bătută, fapt cu care s-a adresat adesea la organele de resort și organul competent pentru combaterea abuzului și violenței față de copilul aflat în dificultate, fapt confirmat prin actul de constatare medico-legală nr.2743 din 16 iunie 2016, efectuat minorei de Centrul de Medicină Legală.

Reclamantul Ion Țurcanu a solicitat admiterea acțiunii, stabilirea domiciliului copilului minor XXXXXXXXXXXX, născută la 19 ianuarie 2011, cu tatăl Ion Țurcanu, obligarea Nataliei Vlas, de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor.

Prin hotărârea din 27 iunie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Vlas împotriva lui Ion Țurcanu cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, s-a stabilit domiciliul copilului minor XXXXXXXXXXXX, născută la 19 ianuarie 2011, cu mama acesteia Natalia Vlas, s-a încasat de la Ion Țurcanu în beneficiul Nataliei Vlas pensie de întreținere pentru copilul minor XXXXXXXXXXXX în mărime de $\frac{1}{4}$ cotă din toate veniturile, lunar, începând cu 17 iunie 2016 până la atingerea majoratului de către copil, s-a încasat de la Ion Țurcanu taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 150 lei, cererea reconvențională depusă de Ion Țurcanu împotriva Nataliei Vlas cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și obligarea acesteia de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ion Țurcanu și s-a menținut hotărârea din 27 iunie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Vlas împotriva lui Ion Țurcanu, intervenient accesoriu Direcția Asistența Socială și Protecție a Familiei Strășeni cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere, și cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Ion Țurcanu împotriva Nataliei Vlas cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, obligarea de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că la 19 ianuarie 2011 s-a născut XXXXXXXXXXXX, părinții căreia sunt părțile: tata - Ion Țurcanu și mama Natalia Vlas, ce se confirmă prin certificatul de naștere seria NA-VI nr. 24xxx11941, eliberat de către OSC sectorul Botanica, municipiul Chișinău. După cum urmează din ancheta socială din 21 iunie 2016, întocmită de Direcția asistență socială și Protecție a Familiei Strășeni, mama copilului dispune de condiții de trai bune pentru creșterea și educarea copilului. În familia concubinului Cozmulici copilul se simte bine, predomină o atmosferă prietenoasă, iar membrii familiei sunt de acord ca XXXXXXXXXXXX să locuiască cu ei, propunând ca copilul minor să locuiască cu mama. La fel, din ancheta socială întocmită de către Comisia de examinare a condițiilor de trai al Primăriei or.Cricova din 01 decembrie 2016 urmează că Ion Țurcanu dispune de condiții de trai pentru creșterea și educarea copilului, locuind în apartament din două odăi, iar în perioada aflării copilului la Cricova aceasta frecventa secția de gimnastică sportivă din Chișinău, mergea la bibliotecă, la teatru, fiind niște relații călduroase între tată și copil. Conform avizului nr. 77 din 26 ianuarie 2017, întocmit de către Direcția asistență socială și Protecție a Familiei Strășeni, domiciliul copilului minor, XXXXXXXXXXXX, în interesul superior al acesteia, urmează să fie stabilit cu mama, Natalia Vlas, deoarece copilul frecventează grădinița nr.3 din or.Strășeni, fiind condus de mama sa, bine îmbrăcat corespunzător vârstei, iar tata Țurcan Ion nu locuiește pe teritoriul

or. Strășeni. Discutînd cu copilul s-a constatat că ultimul se simte bine în familia mamei și atît mama, cât și tatăl dispun de condiții necesare pentru creșterea și educația fiicei minore XXXXXXXXXXXX.

Instanța de apel a invocat prevederile art.63 alin.(1) -(2) din Codul Familiei care prevede că în cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținîndu-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vîrsta de 10 ani). În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vîrsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.)

În conformitate cu prevederile art.8 alin. (1)-(2) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, dreptul copilului la libertatea gândirii, la opinie, precum și la confesiune nu pot fi încălcate sub nici o formă, iar statul garantează copilului, capabil să-și formuleze opiniile, dreptul de a-și exprima liber aceste opinii asupra oricărei probleme care îl privește. De opinia copilului care a atins vîrsta de 10 ani se va ține cont, în mod obligatoriu, dacă aceasta nu contravine intereselor lui, iar conform art.18 al.(1) din aceeași Lege, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele acestuia.

Instanța de apel a mai invocat prevederile art. 3 al.(1) din Convenția Internațională cu privire la Drepturile Copilului, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în care este stipulat că în toate acțiunile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de protecție socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Instanța de apel a reținut că prima instanță în mod just a conchis necesitatea stabilirii domiciliului copilului minor XXXXXXXXXXXX cu mama - Natalia Vlas, luând în considerare particularitățile fiziologice și psihologice ale copilului la o așa vîrstă de 7 ani în raport cu necesitățile lui, mai ales că este fetiță și a locuit permanent cu mama sa, tatăl ultimii doi ani fiind absent în viața copilului.

Totodată, instanța de apel consideră că este plauzibilă și concluzia primei instanțe că la determinarea domiciliului copilului minor XXXXXXXXXXXX cu mama s-a ținut cont de vîrsta fragedă a copilului minor, criteriile care determină concluzia că locuirea acestui copil cu mama ar fi mai bine pentru el și reprezintă interesul superior al copilului.

Mai mult ca atît, instanța de apel a atenționat și asupra faptului că minora XXXXXXXXXXXX la momentul judecării cauzei are vîrsta de 8 ani și 1 lună, iar odată ce va atinge vîrsta de 14 ani, aceasta va putea să aleagă de sine stătător cu cine dintre părinți să locuiască permanent.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul apelantului precum

că hotărârea urmează a fi casată pe motiv că a fost emisă în lipsa sa, or, argumentul dat se combate prin avizul de recepție din 10 noiembrie 2016, din care urmează că pârâtul Ion Țurcanu a fost înștiințat despre existența litigiului dat, semnându-l la data de 10 noiembrie 2016, iar reieșind din prevederile art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În cât privește pretenția cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului, instanța de apel consideră că prima instanță just a stabilit admiterea acestei pretenții, încasând de la Ion Țurcanu în beneficiul Nataliei Vlas a pensiei pentru întreținerea copilului minor, XXXXXXXXXXXX în mărime de ¼ cotă din veniturile pârâtului, începând cu 17 iunie 2016 până la majoratul copilului. Astfel, conform art.74 al.(1) al Codului Familiei, părinții sînt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Conform art.75 al.(1) al Codului Familiei, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii.

Reieșind din circumstanțele cauzei coroborat cu normele legale enunțate, instanța de apel conchide că prima instanță corect a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru copil în mărime de ¼ din veniturile pârâtului, ținînd cont de faptul că tata este încadrat oficial în câmpul muncii, cât și este pensionar, beneficiind de pensie pentru vechime în muncă.

Prin urmare, având în vedere faptul că părinții sînt obligați să-și întrețină copiii minori, precum și ținînd cont de prevederile art. 74 și art. 75 al.(1) Codul Familie, instanța de apel consideră că prima instanță corect a încasat pensia de întreținere a copilului minor în mărime de 1/4 din veniturile pârâtului. Or, conform art.18 al.(1) din Legea nr.338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele acestuia.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel, verificînd temeinicia și legalitatea hotărîrii primei instanțe, conchide că prima instanță just a stabilit circumstanțele cauzei și a aplicat normele legale, ajungînd la concluzia cu privire la admiterea acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale ca neîntemeiată, iar careva temei legal pentru casarea hotărîrii n-a fost stabilit în instanța de apel.

La 27 mai 2019, Ion Țurcanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În motivarea cererii de recurs recurentul Ion Țurcanu a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, le consideră vădit ilegale și neîntemeiate, deoarece instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Recurentul Ion Țurcanu a invocat că cauza civilă a fost judecată în absența sa deoarece nu i s-a comunicat locul data și ora ședinței de judecată. Recurentul consideră că prin această situație au fost încălcate prevederile art. 5 Cod de

procedură civilă, în care este prevăzut că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate al legislației în vigoare.

Recurentul Ion Țurcanu a menționat că în cauza civilă i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, exprimat prin dreptul său de a-și expune poziția pe marginea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la data de 26 martie 2019, prin scrisoarea de expediere nr. 3504 (f.d. 78, vol. II), însă la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acesteia.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost depus de Ion Țurcanu la data de 27 mai 2019, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

La 28 iunie 2019, în adresa intimatei Natalia Vlas, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Strășeni a fost expediată copia recursului declarat de Ion Țurcanu cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 16 iulie 2019, Natalia Vlas, reprezentată de avocatul Roman Aronov a depus referință prin care a solicitat declararea recursului depus de Ion Țurcanu drept inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ion Țurcanu, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ion Țurcanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Ion Țurcanu, se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială, sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat de Ion Țurcanu, nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ion Țurcanu.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 alin. 1 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat Ion Țurcanu împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Vlas împotriva lui Ion Țurcanu, intervenient

accesoriu Direcția Asistența Socială și Protecție a Familiei Strășeni cu privire la determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere, și cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Ion Țurcan împotriva Nataliei Vlas cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, obligarea de a nu crea impedimente în educarea și întreținerea copilului minor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Dumitru Mardari

Nina Vascan